

Dönem : 1
Toplantı : 4

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 972

Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Mebrure Aksoley'in, 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 93 ncü maddesinin (B) bendinin sonuna bir fıkra eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/757)

Cumhuriyet Senatosu Yüksek Başkanlığına

İlişik bulunan kanun teklifi ile gerekçesini sunuyorum.

Gereken işlemin yapılmasına delâletinizi saygılarımla rica ederim.

Cumhuriyet Senatosu
İstanbul Üyesi
Mebrure Aksoley

5434 sayılı T. Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 93 ncü maddesinin (B) bendinin sonuna bir fıkra eklenmesi hakkındaki kanun teklifi gerekçesidir.

II Ağustos 1925 tarihli ve 143 sayılı Tekâüt Kanununun 46 ncü maddesinde (Müteveffa zevcinden maaş alan zavce veya ezvaci metruke, izdivaç etmesiyle tekaüt maaşı kat'olunur. Fakat talâk veya zevcinin vefatı vukubulduğu surette o tarihten itibaren maaşı sabıki iadeten tahsis olunur. Ancak vefatı vukubulduğu zevcinden maaşı ziya de ise o tahsis olunur. Şu kadar ki bu iade muamelesi bir defaya mahsustur) hükmü mevcut iken, 1 Haziran 1930 tarihinde yürürlüğe giren 1683 sayılı Askerî ve Mülkî Tekâüt Kanununun 47 ncü maddesinin son fıkrası (Dul zevceler yeniden evlendiklerinde maaşları kesilir) denilmek suretiyle yukardaki hüküm kaldırılmış, 1683 sayılı Kanunla kabul edilen hüküm; 1 . 1 . 1950 tarihinde yürürlüğe giren 5434 sayılı Kanunun 93 ncü maddesiyle aynen devam ettirilmiştir.

5434 sayılı Kanunun 93 ncü maddesindeki hüküm bir sosyal problem meydana çıkarmaktadır.

Dul aylığı almakta bulunan kadınlar; sıcak bir yuvaya kavuşmak, ağır geçim şartlarından kurtulmak maksadiyle ve iyi niyetle evlendikleri halde bir talihsizlik olarak tekrar dul kalmaları veya boşanmaları halinde maddi ve mânevi perişanlığa düştükleri bir hakikattir.

İlk kocalarının Devlete hizmetlerinden dolayı kendilerine bağlanmış olan dul aylığı, bunlar için bir müktesep hak haline gelmiş olduğundan; bunların aylıklarının, ancak tekrar evlendikleri tarih ile bu evliliklerinin ölüm veya boşanma sebebiyle son bulduğu tarih arasında kesilmesi ikinci defaki evliliklerinin ölüm veya boşanma ile sona erdiği tarihten itibaren de kesilen aylıklarının bir defaya mahsus olmak üzere yeniden bağlanarak ödenmesinin bugünkü sosyal güvenlik anlayışına daha uygun olacağı düşünülerek bu kanun teklifi yapılmıştır.

İlişik kanun teklifi kanunlaştığı takdirde, dul kadın huzura kavuşacak, geleceğe güvenle bakabilecek ve yeniden sıcak mutlu bir yuva kurabilecektir.

Bu ek fıkra Emekli Sandığının zararını değil aksine faydasını sağlayacaktır. Çünkü mutlu bir yuva kuran kadının; ömrünün sonuna kadar eski maaşına ihtiyacı kalmıyacak ve bu maaş Emekli Sandığına kalacaktır. Halbuki bugün almakta olduğu maaşından mahrum kalmak endişesiyle evlenememekte ve hayatının sonuna kadar da Emekli Sandığı bu maaşı ödemektedir.

Bu kanun tasarısı kanunlaştığı takdirde sosyal bir derde cevap vermiş olacaktır.

Maliye Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Maliye Komisyonu
Esas No. 2/757
Karar No. 40

8 . 1 . 1965

Yüksek Başkanlığa

Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Mebrure Aksoley'in, 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 93 ncu maddesinin (B) bendinin sonuna bir fıkra eklenmesi hakkında kanun teklifi, ilgili Bakanlık temsilcilerinin iştirakiyle Komisyonumuzda görüşüldü:

Gerekeçdeki sebepler, Komisyonumuzca da yerinde bulunmuş, kanunlaşması halinde sosyal ve ahlâki faydaları yanında Emekli Sandığının malî yükünü azaltacağı da mütalâa olunarak maddelere geçilmiştir.

Kanun başlığı ile birinci madde, 5434 sayılı Kanunun tertip ve prensiplerine uydurulmak maksadıyla değiştirilerek, 2 ve 3 ncu maddeler aynen kabul olunmuştur.

Havalesi gereğince Plân Komisyonuna tevdi edilmek üzere Yüksek Başkanlığa arz olunur.

Maliye Komisyonu Başkanı

Edirne
İ. Ertem

Sözcü

Erzurum
G. Karaca

Adana

Y. Aktimur

İmzada bulunamadı

Adana

A. Topaloğlu

İmzada bulunamadı

Gümüşane
N. Küçüker

Ordu

O. N. Hazinekar

Sivas

R. Çeltikli

Bütçe Plân Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Bütçe Plân Komisyonu
Esas No. : 2/757
Karar No. : 47

17 . 5 . 1965

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Komisyonumuza havale edilmiş bulunan, «Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Mebrure Aksoley'in 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 93 ncu maddesinin (B) bendinin sonuna bir fıkra eklenmesi hakkındaki kanun teklifi» ilgili Hükümet temsilcilerinin de iştirakiyle incelendi ve görüşüldü.

Kanun teklifinde; dul maaşı bağlanmış bir kadının tekrar evlenerek kocasının ölmesi veya boşanmasıyla yeniden dul kalması halinde evvelce bağlanan dul maaşının tekrar bağlanması derpiş olmaktadır.

Emeklilik müessesesi bir sigortadır. Âdeta primlerle temin edilmiş müktesep bir vakıdır. Bu hakkı ihraz etmiş bulunanın ahvali şahsiyesinde vâkı bir değişikliğin bu hakkı refetmemesi gere-

kir. Ahvali şahsiyedeki bir değişikliğin eski hale inkilâbı ile hak da rücu edecektir. Kaderin türlü cilveleriyle eski dul haline dönen bir kadına dul maaşını tekrar vermek sosyal bir vefadır. Halen dul bir kadının isterse ve varsa babasından maaş bağlatması mümkündür. Bu da mevzuatımızda bulunan sosyal sadakatın bir örneğidir.

Diğer yandan ve malî yönden de Emekli Sandığına faydalı olacaktır. Şöyleki : Dul bir kadına maaşı, yaşadığı müddetçe ödenecektir. Halbuki bu kadın evlenince maaşı kesilecek ve bir ömür boyu Emekli Sandığı ödemedi kurtulacaktır. Maaşı kaybetme, kaderin cilvelerinden korkup birçok dulün evlenmesine mâni olmaktadır. Bu korku olmazsa arzu edenler rahatça evleneceklerdir. Bu evlenmeler arasında eski haline dönecekler muhakkak ki, yüzde yüz olmayacak bu suretle eski haline dönmiyecekler miktarında Emekli Sandığı kârlı bulunacaktır.

Maliye Komisyonunun yaptığı bâzı değişiklikler uygun görüldüğünden müzakereye bu metin esas alınmıştır.

1 nci maddenin metninde bulunan «bir defaya mahsus olmak üzere» tâbiri, boşanmaların mesut birer olay olmadığı sebebiyle bu darbeyi birkaç defa yemiş bulunacakları da mahrum etmemek düşüncesiyle, «tekrar» kelimesi de lüzumlu görülmediğinden çıkarılmıştır.

Gerek sosyal ve gerekse malî yönden faydalar sağlayacak bulunan kanun teklifi mezkûr değişikliklerle Komisyonumuzca da yerinde görülerek kabul edilmiştir.

Öncelik ve ivedilikle görüşülmek ve Genel Kurulun tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan
Aydın
İ. Sezgin

Başkanvekili
Gümüşane
N. Küçükler

Sözcü
Sakarya
N. Bayar

Kâtip
Nevşehir
A. B. Numanoglu

Ankara
İ. Seçkin

Artvin
S. O. Avcı
İmzada bulunamadı.

Balıkesir
A. A. Bolak
İmzada bulunamadı.

Çanakkale
Ş. İnan

Diyarbakır
H. Güldoğan

Erzincan
H. Atabeyli

İstanbul
M. Güven

Konya
H. C. Yılmaz

Maras
E. Kaplan

Mardin
E. K. Aybar
İmzada bulunamadı.

Mardin
Ş. Aysan
İmzada bulunamadı.

Rize
E. Y. Akçal

Sakarya
M. Gürer

Trabzon
A. Ş. Ağanoğlu
İmzada bulunamadı.

Trabzon
E. Dikmen

**Cumhuriyet Senatosu İstanbul
Üyesi Mebrure Aksoley'in
teklifi**

5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 93 ncü maddesinin (B) bendinin sonuna bir fıkra eklenmesi hakkında kanun teklifidir

MADDE 1. — 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 93 ncü maddesinin (B) bendinin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir:

«Evlenmeleri dolayısıyla dul aylığı kesilen karıların, tekrar dul kalmaları veya boşanmaları halinde ve bir defaya mahsus olmak üzere kesilen aylıkları bağlanarak ödenir.»

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

**Maliye Komisyonunun
değiştirisi**

5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 93 ncü maddesinin sonuna bir bend eklenmesi hakkında Kanun

MADDE 1. — 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 93 ncü maddesinin sonuna aşağıdaki bend eklenmiştir.

«Evlenmeleri dolayısıyla dul aylığı kesilen karıların, tekrar dul kalmaları veya boşanmaları halinde ve bir defaya mahsus olmak üzere kesilen aylıkları tekrar bağlanarak ödenir.

Ancak, iki yıldan önce yeniden aylık bağlanması halinde, ödenmiş bulunan evlenme ikramiyesi farkı aylıklarından mahsubedilir.

MADDE 2. — Teklifin ikinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Teklifin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

**Bütçe Planı Komisyonunun
değiştirisi**

5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 93 ncü maddesinin sonuna bir bend eklenmesi hakkında kanun teklifi

MADDE 1. — 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 93 ncü maddesinin sonuna aşağıdaki bend eklenmiştir.

«Evlenmeleri dolayısıyla dul aylığı kesilen karıların, tekrar dul kalmaları veya boşanmaları halinde kesilen aylıkları bağlanarak ödenir.

Ancak, iki yıldan önce yeniden aylık bağlanması halinde, ödenmiş bulunan evlenme ikramiyesi farkı aylıklarından mahsubedilir.»

MADDE 2. — Teklifin 2 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Teklifin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.